Після конфіскати — другий наклад

Ч. 290 (10.673). Львів, вівторок 29. грудня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Дух-збиточник.

Берлін, 25. грудня 1925.

Покищо дух з Льокарна, це дух збиточник, Foppgeist, як Німці кажуть. Ходить по марморових вестибулях парляментів, по салях міністеріяльних, по редакційних лябіринтах і — страшить, або збиткує. Того доброго духа, якого викликували на спіритичному сеансі в Льокарно, покищо ще не видно.

Духа з Льокарна перестрашилися три німецько національні міністри і втікли з кабінету Лютра. Прийшлося складати кабінет, котрий не боявсяб того злосливого духа. Мусів би це бути кабінет великої більшости, обєднуючий усі не надто крайні парляментарні партії, так звана велика коаліція. Завдання зложення такої великої коаліції прийняв на себе провідник німецьких демократів, Кох. Але заходи його розбилися об бажання соціяльних демократів, котрі подали умови, неможливі для инших партій, в першу чергу для центра, про який не можна сказати, щоб він не мав охоти йти на уступки (теперішній центр, то не колишній, з часів старого Шпана). Але й воно має границі, яких переступити не може. Непримирність німецької соціяльної демократії робить дивне враження. Соціяльні демократи так жваво побивалися за Льокарном, а тепер, коли приходиться виконати льокарненську програму, вмивають руки і кажуть, най це другі роблять. Чому? Здається, не дуже далекі будемо від правди, коли скажемо, що німецькі есдеки теж перестрашилися духа з Льокарна, — не менше, як крайні націоналі.

Увійти до великої коаліції, це значить у купі з иншими партіями взяти на себе відповідальність за всі плюси і мінуси, які цей дух може накоїти. Плюси, це пісня будучности, а мінуси, це злоба нинішньої днини: крики рятунку міст над Рейном, новий комісар для Данцігу, утиск Німців у Чехословаччині, переслідування німецького населення італійськими фашистами в Тиролі і т. и. В додатку небезпека, щоби через Льокарно не зрадити собі Москву. Все це нині йде на рахунок того непевного духа з Льокарна, котрий в широких німецьких кругах симпатії не має. І німецькі есдеки поставили бажання, яких решта коаліції прийняти не могла, иншими словами німецькі есдеки не хотіли зміняти своєї давної ролі, — з партії опозиційної переходити в правительственну. Не тому, що на чолі держави стоїть Гінденбург — і не для того, що есдекам не подобався уповноважений Гінденбургом до утворення великої коаліції провідник близької їм демократичної партії, Кох, а просто зі страху, щоби комуністи не перебрали по них спадку, не стали одинокими представниками опозиційних мас працюючого народу.

Льокарно таким чином розбило велику коаліцію, а справу нового кабінету відложено на посвята. Лютер, Штреземан і инші міністри поїхали з Берліна на провінцію колядувати „Stille Nacht heilige Nacht“, за них над Берліном розпістре свої крила опіки міністер Гесслер. А по святах почнуться дальші торги, дальші заходи, щоби утворити новий, духові з Льокарна не ворожий кабінет. Може це бути правительство т. зв. горожанської середини (Regierung der bürgerlichen Mitte), на котре впаде тягар, навантажений попереднім правительством. Внутрішнє положення Німеччини важке. Державний буджет величезний (7 міліярдів і 700 міліонів у приходах і розходах). Правда, держава і в 1926 може сподіватися, подібно, як і попереднього року, значної надвижки у приходах, але виконання фінансового пляну Dawes-а буде її угнітати, як скеля, котру населення конче схоче скинути з себе. Населенню бракує готівки (Flüssiges Geld), безробіття росте, а з ним ростиме також опозиційний дух. З тим у першу чергу мусить числитися кожде правительство, бо народ каже: „що нам з того, що держава має гроші, коли нам їх бракує?“

Крім внутрішніх клопотів, перед будучим кабінетом стоять також важні питання загранична політики, а саме: приступлення Німеччини до Ліги Націй, увільнення окупованих земель, охорона німецьких меншостей в Чехії, Італії, Польщі і т. и., Данціг, прилучення Австрії, кольонії — чи треба вам ще більше? Не всі ті питання лежать на одній площині часу і ваги, але всі вони домагаються відповіди і ні одного з них мовчанням збути не можна. Тому то, не тільки соціяльні демократи, але й ніяка з инших партій не спішиться дуже до кабінету, в котрім сидіти не легко. Добрий дух Льокарна не являється, покищо по марморових вестибулях парляментів, по міністеріяльних салях і по лябіринтах редакцій блукає тільки Foppgeist.

Б-н.

„На кресах“.

II.

Ріжнородність в „żądaniach rodziców“. — Загадка розвязана. — Етика Готентотів. — Цегли з кривди і ненависти.

На Волині, де є 82 проц. Українців, В. Серошевский в своїй мандрівці не стрінув ані одної української школи. Навіть з тих 421 українських народніх шкіл (з 540 клясами), які — на основі даних, зібраних К. Сроковским — в дні 31. березня 1921 істнували на Волині (супроти 676 польських шкіл з 1234 клясами), майже сліду не лишилося. Всі ті українські школи „na żądanie rodziców“ переміненo на утраквістичні, себ-то на польські.

Як проявлялося то настирливе „żądanie rodziców“, щоби українську школу перемінити на польську, про те поучують нас численні інтерпеляції українських послів, які не можуть дочекатися навіть відповіди панів міністрів, а не то покарання винуватих у фальшуванні домагань батьків. Для повноги картини подаємо й ті прояви „żądań rodziców“, які за „Пшеглйонд-ом Волиньск-им“ наводить у свойому фейлєтоні В. Серошевский:

„В костопільському повіті шкільний інспектор перед поданням декларацій про викладову мову зібрав учителів Поляків та деяких „porządnych Rusinów“ і — погрожуючи їм звільненням, наказав в кожному селі зібрати найменше двацять декларацій за польською школою, при чому вручив їм декларації в українській мові на зразок тих, які в своїм часі висилало українське педагогічне Товариство у Львові — лише з дрібною зміною: замісць „мову українську“ вставлено там „państwową“ (державну). Під натиском і намовою прислужних педагогів залякані і темні селяне сел Берестовець і Головина (костопільського повіту) підписали згадані вгорі декларації без огляду на те, що в обох тих селах зовсім нема Поляків.

В м. Костополі до таких прислужників п. інспектора належить один учитель „заслужений чорносотенець“ з часів Валуєва, незабутого „обрусителя“ Волині. В одному селі костопільського повіту учитель заявив селянам, що коли не підпишуть декларації за польською школою, то будуть змушені українську школу удержувати власним коштом. В иншому селі ту справу [illegible] обцюючи будівельне дерево українським селянам, коли будуть підписувати декларації за польською школою, а також виарендує їм землю. До села Яблоннє зявився якийсь еґомость і зі зброєю в руках казав селянам підписувати декларації за польською школою. В місцевому костопільському лісництві селянам, які там працювали, не видавано зароблених грошей, поки не подадуть декларацій за польською школою. Слід зазначити, що в всіх тих районах польського населення є ледви 5 проц. Крім того часто трапляються факти „штрафів“, як це мало місце в селі Стидині (костоп. пов.), де „оштрафовано“ селян нібито за те, що не посилають своїх дітей до школи, а в дійсности за те, що не хотіли підписувати декларацій за польською школою, домагаючись української; діти, засуджені на кару (по 50 зол.), не є ще в шкільнім віці, бо не мають скінчених сімох літ“.

Так в світлі польських даних („Пшеглйонд-у Волиньск-ого“ і В. Серошевского) представляються „żądania rodziców“, так тріюмфує правовість, так вкінці Серошевский розвязав загадку, в який спосіб на основі „шкільного плебісциту“ в чисто українських селах повстали польські школи... „на домагання родичів“.

Зупиняючись над „кресовими“ образками В. Серошевского, варшавський „Пшеглйонд вечорни“ (з 22. ц. м.) в статті „Етика Готентотів“ пише:

„В останньому фейлєтоні („Кур. Пор.“) знаменитий письменник описує шкільництво на Волині в українських селах. Населення є українське, діти розуміють лише українську мову, але народні школи є польські. Називаються ті школи „утраквістичними“ (двоязичними). Діти мають дві години тижнево лекцій української мови, а решта предметів: природа, історія, географія — по польськи“.

Все по польськи! — радіє вчитель одної з таких „утраквістичних“ шкіл, але коли Серош. пригадує йому Вжесню, він мовчить здивований.

„Той „контишні“ учитель — додає „Кур'єр вечорни“ — без сумніву є [illegible] ком етики Готентотів, яка розуміння зла і добра означує, як відомо в той спосіб: коли сусід украв мені корову, то є — зло; коли ж я вкраду сусідові корову, — то є добро. Згідно з тим величним принципом, коли Німці змушують польських дітей вчитися й молитися по німецьки, то це насильство, шовінізм і денаціоналізація, а коли ми змушуємо українських дітей вчитися й молитися по польськи, то це вчинок державний і патріотичний, це є „promieniowanie kultury polskiej“.

Сам п. міністр публичної освіти і віроісповідань проф. Ст. Грабский є відкритим і фанатичним ісповідником етики Готентотів, яка в термінольоґії наших націоналістів має назву „теорії національного егоїзму“. Згідно з тією теорією уважає п. Ст. Грабский своїм святим обовязком накидувати окраїнному населенню польську школу всупереч нашій конституції і законові про шкільництво для національних меншостей. Робиться це в той спосіб, що українське населення само „просить“ за польською школою, а як ті „прохання“ фабрикуються, про те власне оповідає В. Серошевский“.

Навівши за Серош. кілька прикладів тієї фабрикації, „Кур. веч.“ кінчає свою статтю:

„Дух і суть денаціоналізаційної політики все є ті самі, незалежно від того, чи буде це русифікація або ґерманізація, чи польонізація. І все ті самі плоди видає та політика насильства. Тим плодом є ненависть до мови й культури, примусово накидуваних. І той плід вже бачимо на наших окраїнах серед українського населення.

Слід вкінці зрозуміти, що будуючи нову державу, не можна під її фундаменти класти цегол, виліплюваних з національної кривди і ненависти, бо ті цегли вибухають і розсаджують навіть могутні державні будівлі“.

Дуже шкода, що польські інтелектуалісти частійше не заглядають на „креси“; може тоді вони більше навчились би з книги життя.

М. Ч.

Спільна ідея Апостольського Престола.

Загальний христіянський Собор.

Німецький щоденник „Нойес Вінер Журналь“ поруч щоденних чергових сензацій, з усіх царин життя приносить інформації від власного римського кореспондента про пляни папи Пія XI. Цьогорічний „Святий Рік“ піддав йому ідею відновити екуменічний конгрес чи собор перерваний в 1870 р. Папа хоче скликати в 1928 р. всесвітний церковний собор, як маніфестацію проти позбавлення у свій час церковної влади її давних прав.

Підчас Ватиканського Собору в 1870 р. ввійшли до Риму італійські війська і перервали його. Представники церкви на знак протесту проти світської влади заявили тоді, що найвищий їх достойник, папа, зачиниться у Ватикані і не скликуватиме загального собору, як довго не зміниться політичний стан в Італії. І папи від 1870 р. додержували цього протесту. Пій XI. хоче зробити спробу нової форми протесту. А може прийшов до пересвідчення, що політична зміна вже прийшла?

Найблизший собор в 1928 р. був би продовженням ватиканського з 1870 р. Істнує вже підготовча комісія при боці папи, що приготовляє плян праці. На перших засід

стоїть справа, де цей собор має радити? Помістити 7000 представників, епископів та їх секретарів, нелегко. Спершу пропонували на місце засідань собор св. Петра, але ця гадка зустрічає опозицію.

Папа Пій XI., хотів би вирішити на наміренім соборі два головні питання. Перше: перевести або підготовити грунт до зєдинення всіх християнських церков в одну, загальну. Цією справою займався вже раз, недавно, один церковний конгрес, у місті Малін, під проводом бельгійського кардинала Мерсіє. Ідея загальної християнської церкви була улюбленою ідеєю Льва XIII. Пій XI. вірить, що він матиме більший успіх, зваживши, що цій ідеї сприяє повоєнний настрій; людство, зневірене війною, змінило свої релігійні почування „Святий Рік" переконав його у зміні настроїв. У політиці Льокарно є висловом потреби загального порозуміння між людьми.

Другою метою собору було би поладнати старий конфлікт Ватикану з італійським урядом що тріває 25 літ. Розвязка цих взаємин є загальним бажанням усіх католиків.

Наскільки пляни Пія XI. згоджуються з інформаціями преси, покищо важко це перевірити. Відомо, що ватиканська дипльоматія належить до найзручніших у світі.

Загальні збори Тов-а „Просвіта".

Чергові загальні збори найстаршого нашого товариства „Просвіта" відбулися дня 25. грудня ц. р. у великій салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка. В цьогорічних зборах взяло участь 301 учасників. В тому числі було: 133 делегатів філій, 65 делегатів читалень, 20 членів Головного Виділу, їх заступників і членів контрольної комісії та 57 гостей. Збори відкрив і проводив ними голова Т-ва М. Галущинський, секретарювали С. Магаляс і О. Павлів.

Відкриваючи збори, голова відчитав лісту померших членів „Просвіти" та освітних діячів, число яких досягнуло в цьому році цифри 20. Помершим посвятив голова кілька теплих слів згадки, а всі присутні вшанували їх память повстанням з місць. Потім заслухали збори звіту з діяльности Виділу за минулий рік. Звіт зложив секретар Гол. Виділу В. Мудрий. Зараз же по звіті вибрали збори комісію матку, що займялася зложенням лісти кандидатів на членів Головного Виділу на місце пятьох вильосованих і уступивших, та одного померлого, як також лісти їх заступників у числі 6, і членів контрольної комісії (5) та їх заступників (2).

Після вибору комісії-матки розвинулася дуже поважна та річева дискусія над звітом з діяльности товариства. Такої річевої та спокійної дискусії ми вже давно не мали нагоди чути на ніяких із численних зборів наших краєвих установ. Цьогорічні збори набрали завдяки тій дискусії характеру просвітного конгресу. Після дискусії прийшов до слова представник контрольної комісії дир. М. Заячківський, що поставив внесення на уділення Головному Виділові абсолюторії.

По звіті контрольної комісії прийшов вибір нових членів Виділу, їх заступників і контрольної комісії.

В склад Виділу ввійшли: п. п. І.Ліщинський, В. Мудрий (обидва поновно вибрані), Творидло Микола, Мудрак Юліян, Таранько Михайло і о. Садовський Домет (усі нововибрані). Заступниками виділових стали: Омелян Терлецький, Кривокульський Андрій, о. М. Лада, Буняк Порфір, Мурський Петро, Магаляс Семен. До контрольної комісії вибрані: Саєвич Омелян, Скрентович Осип, Сполітакевич Іван, д-р К. Левицький, М. Заячківський, їх заступниками стали: Кліщ Михайло і Лазорко Михайло.

За заслуги на полі освітньої праці, а також за заслуги для української культури і науки іменували цьогорічні загальні збори почесними членами „Просвіти" слідуючих заслужених Громадян: 1) Гнатюка Володимира, вченого етнографа; 2) о. Городецького Стефана (парох Вербиловець з Рогатинщини); 3) Левицького (Лукича) Володимира (Винники), 4) Лепкого Богдана, письменника; 5) Малицьку Константину; 6) о. Матковського Северина (парох Бовшо з Гусятинщини); 7) д-ра Макуха Івана (Товмач); 8) Равлюка Василя, учителя зі Снятинщини; 9) Русову Софію, письменницю; 10) Стефаника Василя, письменника; 11) д-ра Смаль-Стоцького Степана, вченого; 12) Чикаленка Евгена, першого видавця книжок для народу в українській мові за царського режіму; 13) д-ра Чайковського Андрія, письменника; 14) д-ра Федака Степана; 15) радн. Яворського Василя з Нового Санча.

По виборах відбулася дискусія над пляном діяльности товариства в майбутньому році. Загальні збори почалися в 10·30 год. рано а закінчилися в год. 6. вечером а тягнулися без перерви, бо 20-мінутової перерви між 3. а 4. год. хіба не можна вважати обідовою перервою. Не зважаючи на те, всі делегати, передовсім з краю, витревали на зборах до самого кінця та доказали тим велику серіозність, з якою вони відносяться до освітних справ.

На культурні теми.

Культура, інтелігенція й народ.

I.

Жовтень місяць в Галичині та инших землях українських, що волею долі опинились під польським володінням, пройшов під знаком „Місяця української книги". Українська преса, а особливо ґазета „Діло" з приводу цього вмістили цілий ряд статтей. Всі можливі заходи в цілях поширення української книги, треба думати, зробили і книгарі і видавці

Минув місяць, так би мовити, книжкової української меси, „книжкового ярмарку", і ми чекали хоч коротких справоздань про наслідки його.

Коли не помиляюсь, про це в пресі поки що майже нічого не було.

Та навряд чи й могла вона подати щось втішного про „місяць української книги". За те з повідомлень кращих книгарень Галичини й Волині ми чуємо про катастрофальний стан книжної торговлі. Це говорить про те, що всі заходи й української преси і книгарень і видавництв не могли здвигнути з мертвої точки байдужости нашого громадянства. Безпомилково можна сказати, що українське суспільство лишилося глухим до заклику купувати свою книгу, воно того заклику або не зрозуміло, або не хотіло зрозуміти.

І це останнє буде, мабуть, ближчим до правди, а особливо в приложенні до нашої повоєнної інтелігенції.

Мені, людині, котра має справу з книгарсько-видавничою роботою, і то чисто українською, протягом майже двох десятків літ, хотілось би довше спинитись над відношенням нашого суспільства до своєї книги, а тим самим і до своєї культури і взагалі висловити причини такого ненормального розвитку як наших видавництв, так і книгарень.

Питання: чи може при такому положенні розвиватись наша культура для мене, та думаю і для багатьох инших, не може і не повинно бути байдужим, бо з розвитком нашої культури звязано і наше буття. Буде культура розвиватись, — будемо ми істнувати, упаде вона — упадемо і ми разом з тим як нація і повернемось в погній, „бидло" для народів культурніших за нас.

Поки що ми можемо констатувати не то, що невідрадні, а просто жахливі признаки упадку нашої культури.

Причин такого стану є багато, але всіх їх можна поділити на дві категорії, а саме причин, й від нас незалежні і причини в яких винні тільки ми самі і ніхто инший.

До причин першої категорії мусимо віднести факт нашого перебування

Причини другої категорії — це той культурний стан в якому перебуває під теперішню пору наше суспільство.

Все наше суспільство в культурному відношенні можна поділити на дві частини, а саме: широкі маси селянства й робітництва, які в силу свого політично-економічного положення не могли до цього часу піднятись до того ступня культури, щоб провадити дальший розвиток її самотужки, й інтелігенцію, яка мусілаб і мусить стояти на сторожі розвитку нашої культури і бути провідником її в народ.

На цій другій частині нашого суспільства лежить вся відповідальність за будуче нашої культури.

„Просвіта" в 1925 році. 6)

(Докінчення).

А коли зважимо, що з членських вкладок мусить покрити Т-во цілу адміністрацію (тільки 100000 одиниць почтових на протязі року), всю організаційну роботу, а ще до того і зобовязане Товариство, що воно має дати один коліровий образ всім членам (такий образ враз з посилкою буде коштувати біля 1 зл., тепер при девалюації більше) — то спитаймо самі себе, чи можлива є яка небудь діяльність Т-ва при такому відношенні громадянства до нього.

Т-во „Просвіта" хотячи виконати агенди, як належить, хотячи поширити свій вплив, поглибити працю — мусить прибрати ще більше людей до праці: Т-во мусітиме подумати і над тим, чи не прийдеться йому з його власних фондів утримувати при деяких слабших філіях власних урядовців. Крім цього ми хочемо ще на одну справу звернути увагу, яка в „Просвіті" занедбана.

Уже на кількох місцях наших уваг до звіту ми підносили труднощі, з якими приходиться нашим читальням боротися у своїй превражній діяльности. Кождий факт вимагає використання його аж до останніх інстанцій. Про кождий факт треба бити у великий дзвін. А тимчасом вони всі застрягають по дорові, бо нема сил при щоденній роботі збирати це все і провадити відповідним законам порядком. На анкетах, нарадах, з преси час до часу довідуємося про неодно, але воно таке неясне, таке недоладне, що просто не в силі цього вужиткувати. Дуже часто справи припізнюються тощо. До того прибуває ще одно. Що раз більше множаться випадки великої кривди, яка діється читальням у справі домівок. За австрійських часів водилося часто таке, що громада й читальня в порозумінні ставили доми на громадських площах з тим, що читальня давала гроші, давала роботу і застерігала собі право ужиткування домівки. В багатьох місцях читальні робили вигоду школі, відступали свої домівки до шкільного вжитку, застерігаючи собі право користуватися домівкою в неділі і свята. Сьогодня умови життєві змінилися, До громади прийшов наказний війт, до школи учитель Поляк. І до Т-ва доходять що раз частіші голоси болю й кривди, що дім відібрано, що заборонено ним користуватися членам читальні тощо, такі самі випадки, нераз навіть дуже прикрі непорозуміння бачимо, коли побудовано читальняний дім на церковній площі. Буває й таке, що дяк викидає читальню (таке є в брідськім повіті) тому, що він ворог читальні і має плечі деинде. Бувають і такі випадки, що в воєнних часах поробили навіть бувші виділові певні трансакції з площами й будинками читальняними. Ця справа вимагає опіки й до неї мусить взятися Т-во „Просвіта".

Воно гарна річ мати на увазі зміст освітньої праці, продумувати над уліпшенням засобів виховного діла, але й це треба мати на увазі, що власна домівка для читальні, це одно з перших умов розвитку читальні.

Як сказано, ще багато уваг можна би поробити до звідомлення. Одначе на цих увагах поперестанемо.

Хочемо закінчити тим, що з „Народньої Просвіти" в часописів, зі звідомлень з місць видно вже дуже велике зацікавлення освітною справою. Потреба, щоби воно обняло увесь край, ціле населення. Не всі околиці, не всі громади в силі покрити запотребування під цим оглядом. І ми не можемо їх лишати безсилих і беззахисних. Мусять бути на це засоби, щоби їм приходити з видатною моральною і матеріяльною допомогою.

Нераз на анкетах дається чути голос невеликої, убогої, затурканої читальні в якійсь там громаді. Її голос — це просьба о поміч. Такою безпомічною, безсилою не вільно нам її лишити. Бо з упадком слабих слабість буде переходити до сильніших і поволі постигне і сильних та сама доля.

А воно було би варто, щоби наш так часто байдужий загал раз мав змогу приглянутися такій поважній нараді читальняних делегатів. Вони побачили би, як самі селяне (за виїмком кількох священиків) потраплять по кілька годин в ярмарочний день радити над своїми освітними справами. Наради ніхто не покидає, бо кождий представник кождої читальні мусить щось сказати, про щось поспитати, пожалітися, порадитися. Побачив би великий подув чогось таємного, якоїсь первісної сили моральної, котра двигається сама, не чекаючи на ніяке добродійство, рахуючи тільки на свої сили. І тут не вільно нам бути тільки німими свідками. Але ми всі разом мусимо стати в допомогу цьому зривові, оточити сили, які народжуються, ніжною опікою, а ці сили швидко прийдуть до себе і візьмуть на себе увесь тягар праці над собою

Т-во „Просвіта" допомогло багато до того щоби народ порозумів себе і прийшов до погляду, що йому змагати й змагати у всіх своїх одиницях до повного і розумного почуття своєї людської і народньої гідности. Тому й ми всі мусимо на зазив „Просвіти" ставати у ряди її членів, щоби поправити те велике й страшне дотеперішнє занедбання. Крім членства, почесний „Дар Просвіти" і фонд „Учітеся" це ті нагоди, в котрих Т-во кличе до загальної жертвенности. Ці невеличкі обовязки, виконані нами як слід, позволять нам вглянути ще глибше в працю „Просвіти", в працю на місцях, в працю там у самого джерела нашої народности. Буде це погляд на велику тайну — містерію: побачимо нове життя, яке родиться із захоплення.

нашого політичного положення, нашого буття чи н буття.

Коли ми вдумаємось в наше минуле, то побачимо, що тільки з вини цієї частини суспільства на протязі століть провадилась скажена русифікація, польонізація і румунізація цілої соборної України. Наші суспільні верхи, інтелігенція, не тільки не давали справжнього відпору своїм ворогам, а навпаки самі переймалися здебільшого культурою свого пана і вводили ту культуру в народ. Тільки наша інтелігенція віддавала чужинцям Левицьких, Бортнянських, Гоголів, Н різних Короленків і инших, імже ність числа, як в минулому, так і сучасному.

І коли, як це не парадоксально, спас нашу національну культуру законсервований в своїй некультурности селянин і виявив свою волю до національного буття, то нашій інтелігенції слід над цим дуже поважно задуматись і не допустити до того, щоби маси в будучому пішли за тим, хто дасть їм реальні цінности навіть в чужій формі.

Не треба забувати того, що народ наш, пробудившись раз — поставив на чолі ту інтелігенцію свою, котра далеко не виправдала його довіря.

Мабуть ніхто не стане заперечувати, що в тій катастрофі, якої наслідки так тяжко тепер відбиваються на житті народа, винна найбільше наша інтелігенція.

Програли боротьбу завдяки тій бездарній політиці, нерозпорядности, підкупству, неуцтву, шахрайству, якими визначались деколи припадкові проводирі

що також збереже багато імен гідних призирства, бувших міністрів, пославців, політичних авантюристів, що під прапором партійним своє особисте щастя кували кровю довірливого народу.

Чи простить історія нашому народові фатальну помилку у виборі своїх проводирів, це питання инше, а чи навчилась чогось в цьому тяжкому іспитові наша інтелігенція — це питання остільки важне, що нехтувати його не слід.

Недавнє наше сумне минуле мусілоб показати нашій інтелігенції навіч всю її непідготовленість до тої ролі, яку вона взялась відограти, мусілоб довести до самоусвідомлення, що, помимо непідготовлености загально політичної, між нею і народом лежала страшна прірва, мусілоб виявити, що душею наша інтелігенція була в своїй більшости не зі своїм народом, на культурних дріжджах якого зійшла і викохалась, а це самоусвідомлення мусілоб вказати і той шлях, яким далі вона повинна йти. Шлях же той єдиний — поза загальносвітовим — це той, що треба перейнятись своєю культурою, вирости в ній і — поширюючи її розвиток — ввести в ту культуру і виховувати в ній свій народ.

Чи усвідомила собі це наша інтелігенція і чи ступила вона після таких важливих досвідів на цей шлях?

От тут то і являється одним з показчиків цього наша книга, наша преса, наші школи в сучасному, словом відношення нашої інтелігенції до своєї культури в її цілому.

Отже коли ми візьмемо нашу пресу, то в сумом можемо сконстатувати, що вона ледві животіє, що наша інтелігенція на цілу Галичину і Волинь не може утримати навіть одної поставленої щоденної газети. Нарікання на те, що газета наша не може задовольнити її вимог, що вона іде в хвості чужих газет і не відповідає вимогам сучасного — не мають жадних підстав. Не вина редакторів і видавців, що вони не можуть утримувати навіть кореспондентів, котрі вчасно подавалиб найпотрібніщі світові новини, не вина, що не можуть платити навіть злиденного гонорару співробітникам, не вина їх, що навіть той незначний гурток, що постійно знаходиться і працює в редакції, одержує платню мізернійшу за платню чорноробочого. У великому тому вина нашої інтелігенції. Вона, затрачуючи кошта на передплату чужих, здебільшого ворожих нам видань, від своєї періодичної преси просто відвертається. Це бачимо ми на верхах, тобто серед нашої так званої буржуазії і в середніх колах і серед працюючих мас. На зовнішній вигляд ми здаємося і люде як люде. Маємо і свою буржуазію і інтелігенцію і селянство і пролетаріят, маємо відповідно до того і партії, та не маємо ні одної порядної навіть партійної газети, бо приналежні до партії не можуть її утримувати і то не з бідности своєї (бо на чужу пресу гроші знаходяться у них), а виключно з причин вже нами зазначених, а саме через байдужість до своєї преси. Така вже наша психольогія, що живимось завжди з чужого ясла. Коли якась газета чи журнал і стоять на більш-менш можливому матеріяльному грунті, то здебільшого з милости чужих людей, або за службу на користь тих чужинців. Це ми бачимо і на еміграції й у себе дома.

Коли ми візьмемо відношення нашої інтелігенції до своєї книги, то ще менше втішного можемо сказати.

Видавництва наші і книгарні, або не розвинувшись крахують, або ледве животіють. Письменники наші, поети і вчені животіють напів голодні і голі. І то ті, що належать до першої категорії, менші просто голодують. Написане ними, що представляє часом цінности першої вартости, лежить в манускриптах припале порохом. Досить сказати, що такі наші письменники, як В. Винниченко, О. Олесь, С. Черкасенко, В. Стефаник, О. Кобилянська і т. д. з готовими до друку томами не можуть на свої твори знайти видавця, а більшість з них майже голодує. І це в той час, коли ми бачимо такі приклади з боку инших націй, як уділення своїм письменникам державних стипендій, видання на державний кошт їх творів, підношення від народу коштовних подарунків включно до віль (хочаб у Поляків) і т. д.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Чічерін у Ковні і Ризі.

У переїзді до Москви задержався Чічерін у Ковні. У розмовах із представниками литовського уряду Ч. торкнувся справи пакту з державами сусідуючими з СРСР. До Риги прибув Чічерін на св. вечір і офіціяльно відвідав членів латвійського уряду. Вечером Ч. виїхав до Москви.

Кріза уряду Бріяна.

Підчас свят фр. уряд займаєся фін. проєктом мін. Думера. „Журналь“ повідомляє, що в кулуарах палати числяться з можливістю урядової кризи. Бріян, який заапробував проєкт Думера, уступив би, коли більшість міністрів не прийме того проєкту.

Кемаль паша їде до Москви

У квітні Кемаль баша їде до Москви, щоби переговорювати з Чічеріном.

Бельгія евакуує Надренію.

„Ля шерніер ер“ повідомляє, що евакуація першої надренської смуги бельгійськими військами вже почалась. Покінчиться 20. II. 1926.

Турецький ґен. штаб і справа Мосуля.

„Шікаґо Трібюн“ повідомляє з Ангори, що в ґен. турецькім штабі йдуть тайні наради в справі евент. кампанії в районі Мосуля. З цілої провінції приходять телеграми про віча протестуючі проти рішення С. Народів у справі Мосуля. Англійська комуністична партія взивала робітників, що належать до партії, щоби чинно перепиняли транспортові англ. військ і воєнних матеріялів до Мосуля й Ірака. „Шікаґо Трібюн“ повідомляє з Ангори, що турецький уряд оконечно закинув усі ворожі виступи в звязи з рішенням Ради С. Народів у справі Мосуля.

Інтервенція в Китаї.

Американський держ. секретар для справ маринарки видав приказ, щоби 6 панцирників із Манілі відплили до Китаю. Транспортовець „Шомонг“ відплив з військом до Тієнтсіна. „Шікаґо Тр.“ повідомляє, що американський, англійський, французький, італійський і японський уряд мають інтервеніювати в Китаї іще з кінцем ц. р. Чанг-Тсо-Лін перейшов на цілій лінії до наступу, зайняв місто Чу-Лін-Гсе і принесолив Куо-Сун-Ліна до відвороту. Є вісти що його й жінку вбили.

Договір із Друзами.

„Шікаґо Тр.“ повідомляє, що в Бейруті підписано між в. комісарем Жувенелем і представниками Друзів договір, на основі якого випустили на волю політ. проступників.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне число нашого часопису сконфісковано за два місця зі статті „Урядово замовчаний злочин“.

— **Оригінальна думка.** Українське Педагогічне Товариство дало почин до здійснення оригінальної думки, поширюючи карти, що звільнюють людей від пересилати святочні побажання та купувати напитки. Наше громадянство повинно прийняти її радо, бо воно на загал мало охоче до писання. Для деяких складати традиційні побажання добирати листівки, придумувати фрази чемности, купувати марки, ще й носити на почту, це просто мука! Від нині від усіх цих обовязків звільнить їх одна магічна карта. Її вистарчить покласти у кишеню. Починаючи від Нового Року, відчас свят і після них, кожний громадянин стрічаючись з другим, добуде з кишені карту на знак, що своїм свій обовязок. Кожний, хто не одержав новорічних і святочних побажань, повинен домагатись при найблищій зустрічі зі знайомими, щоби показали йому таку карту. Ще більшою подекою буде на свята для господарів карта, яку зможуть покласти на стіл, замісць напитків. Вона зустріне більшу опозицію, як перша, але вона безумовно цінніша, і з огляду на кишеню господарів і на здоровля гостей. Українське Педагогічне Товариство подбає, щоби такі карти вислати до всіх міст та містечок, на адреси наших культурних установ. Особи, які не сповнять обовязку традиційної чемности, можуть навіть у пізнійшім речинці виказатись „звільнюючою легітимацією“. Ті, що ждуть на побажання від рідні та знайомих з иншого міста, не повинні ображуватись їх мовчанкою. Кожне місто само подбає, щоби переконати, що ті „нечемні“, мають виправдуючу легітимацію. Обі карти виконав відомий наш артист Павло Ковжун.

— **Документи нашої доби.** Одержуємо відпис такого документу: Drohobycz, dnia 21. października 1925. Starostwo w Drohobyczu. L. D. 86613. Wiel. ks. Dmytrowi Horodyskiemu gr. kat. proboszczowi w Habiczach do wiadomości. Starosta Drohobycki Porembalski. Wypis z rejestra kar. II. Imię i nazwisko: ks. Dmytro Horodyski lat 50 żonaty, gr.-kat. proboszcz w Habiczach. IV. przestępstwo: przekroczenie ust. z 31/7 1924. Dz. RP. IV. 14. poz. 724 i zakazu Starostwa w Drohobyczu z 12/5 1925 L. D. 793/3 popełnione przez wygotowywanie pism w języku ruskim. VIII. Treść i data wyroku: Uznaję winnym ks. Dmytra Horodyskiego z Habicz przekroczenia jak rubryka IV. i zasądzam go na zasadzie § 11. ces. patentu z dnia 20/4 1854 Dz. u. p. nr. 96 na grzywnę w kwocie 20 zł. w razie nieściągalności na karę aresztu przez 2 dni. Przeciw temu orzeczeniu wolno wnieść rekurs do Województwa, który podać należy przez tutejsze Starostwo w terminie do dni 3 licząc od dnia następnego po doręczeniu. Drohobycz dnia 21/10 1925. Starosta drohobycki Porembalski m. p.

— **Кріваві свята у Львові.** Два дні польських свят дали багато праці львівській ратунковій станції, шпиталям й поліції. Не було години, щоб з ріжних центрів міста не повідомляли про якусь подію комісаріят поліції або не взивали помочі лікаря ратункової станції. При вулиці Рицерській ч. 16 муляр Мих. Зарицький зробив прийняття для приятелів. Приятелі пили горілку, а небаром стали бійку. Юзь. Попель підчас авантури вбив із револьвера Йос. Туркевича, а М. Зарицького ранив тяжко в живіт. Перевезений до шпиталя Зарицький помер. Попель утік. — Петро Чуба у суперечці пробив ножем жінку. — Вл. Гураленко пробив ножем Віктора Кульковського. — Крім того арештовано за пянство й провади авантури около 50 чоловік.

— **Міст на Сяні завалився.** Наслідком великих мас леду завалився деревляний міст на Сяні, що лучить перемиську дільницю Гарбарі з Засяням. Міст недавно направлений, був призначений лише для пішого руху. Підчас катастрофи не було нікого на мості.

— **Кому Ст. Грабскі дає субсидії?** У Варшаві істнує російська приватна гімназія, що закінчила минулий шкільний рік дефіцитом. Першою причиною дефіциту була мала скількість учнів. Варшавська „За Свободу“ інформує, що дефіцит був такий дійманочий, що навіть директор її Голубовський, відомий російський націоналіст, не міг собі виплатити платні (500 зол. місячно). Не думаючи багато та чуючи себе покривдженим п. І. Ф. Голубовський звер усе до польського міністерства освіти за грошевою субвенцією. Міністерство зараз асигнувало Голубовському 5 тисяч золотих допомоги. Ми певні, що прохання якоїнебудь української приватної школи за державною субсідією пішло би напевно до коша. Зате міністер Грабский знає, що своїх товаришів російських шовіністів та ведливих русифікаторів українського народу слід піддержати навіть коштом українських податників.

— **Вечір танців Авраменка в Дельменгорсті.** Дня 28. м. м. уладив наш балетмайстер Авраменко в переїзді до Канади вечір українських танців у Дельменгорсті біля Бремен. Танців тих вивчив він у короткому часі українських робітників, що перебувають у великому числі в Дельменгорсті. Вечір випав дуже гарно, на жаль — наші люде не дописали. Як це не дивно, але знайшлися такі, що агітували за тим, аби не йти на вечір, бо мовляв — робітникам-пролетарям до хріну танці здалися. Причиною того є це, що наші Дельменгорстці — а є їх кількасот і мають своє товариство „Поступ“ — крім „Українських Щоденних Вістей“ з Америки і „Вістей“ з Харкова нічого більше від кількох років не читають. За ті часописи не треба платити, а на инші грошей нема. Всеж таки, а може саме тому Авраменко своїм виступом викликав там цілу революцію. Заїлі „комуністи“, що до того часу всюди підозрівали буржуазну „лайку“, танцювали в українських строях так завзято й гарно, що Німці, зокрема журналісти, яких спеціяльно запрошено, не могли нахвалитись і надивуватися, що фабричні робітники зуміли так добре віддати перед публикою ідею і зміст кождого танцю. Тан-

ловали хлопці, дівчата й діти від шістьох років з таким запалом, що оплески не вгавали, мами плакали, а батьки не могли всидіти... Сам Авраменко танцював „Чумака" й „Гонту" з таким успіхом, як усюди. Наш сільський музика-диригент Дубінка старався при помочі своїх помічників-Німців по силам видержати темпо „коломийки", та це йшло доволі тяжко. Збірно виконано „Великодний хоровід", „Катерину", „Запорожця", і „Журавля". Окремо відтанцювала п. Рій з п-нею Гартунг-Вакулинською „подільського козака". Для успішного проведення вечера заслужилися члени „Поступу" Сидір, Пачалєнь, Рибка й инші.

— **Пригадуємо**, що практичні дарунки на свята, а це: добірні матеріяли на убрання та сукні, полотна, рушники, хусточки і т. п. продає найтанше зглядно зі солідности фірма „Текстильна Гуртівня", Ринок 45 (наріжний дім вул. Гродзіцьких). 3—3

Не марнуймо грошей!

З приводу свят.

В часі післявоєнного виснаження, цілковитого занепаду промислу, важкого положення хліборобства і взагалі катастрофальної фінансової ситуації в Польщі тратити зайво гроші це злочин.

Так, злочин, коли не стає фондів на удержання і творення установ для нації необхідних, без яких саме істнування нації загрожене в самій основі.

По приблизним статистичним обчисленням самий державний польський скарб лише за горівку має від українського населення під Польщею річно 60,000.000 зол. доходу!

А скільки ще річно з димом — прокурюємо!

Двіста сорок міліонів добровільно відносимо в чужі руки в часі, коли „Земельний Банк" не може зібрати 1 (одного!) міліона основного капіталу, коли наші інваліди, що кров свою проливали за кращу долю цілої нації, не мають запевненого „завтра",—коли не стає засобів на поширення просвітної праці, — коли нашим кооперативам не стає конечного оборотового капіталу,—коли наша преса і наші видавництва борються з недобором, — коли „Рідна Школа" з причини зменшення жертвенности примеволена зачиняти школи, стягати кляси і взагалі редукувати свою діяльність, замісць її постійно поширяти, як цього вимагає інтерес нації.

І так скрізь.

Надходять свята. Кожний, без огляду на пол і заняття уважає оказаним розіслати по кілька, кільканайцять або й кількадесять побажань чи то свят чи Нового Року. Приймім, що на 8,300.000 Українців під Польщею тільки двіста пятьдесять тисяч вишле такі побажання і видасть на це враз з почтою пересічно тільки по 2 зол., то знов що найменше пів міліона нашого гроша піде зайво в чужі руки!

Українське Педагогічне Товариство дає почин, щоби бодай частину цих видатків спрямувати на кращу ціль. Воно видало тепер два роди карт, а саме: карту звільняючу від уживання напитків у часі святочних принять і карту звільняючу від пересилки побажань святочних і новорічних.

Кожна карта коштує тільки 1 зол. Весь дохід в розпродажі карт призначений на „Рідну Школу". Кружкам УПТ., читальням, Січам, кооперативам і иншим організаціям в розпродаж за 25 проц. для їхніх місцевих просвітних цілей.

Купувати можна для себе і для других.

Ми переконані, що наші організації, наше громадянство розхоплять цей малий наклад звільняючих карт, бож кожний, хто їх купує, ощаджує багато грошей, які пішли би в чужі руки, а причиняється до збільшення фондів „Рідної Школи", найважнійшої установи в часі сучасного лихоліття.

Замовляти карти можна в „Українськім Педагогічнім Товаристві", Львів, Ринок, ч. 10.

З судової салі.

Хіба ревуть воли, як ясла повні?

(Політичний процес українських селян у Львові.)

15-ий день розправи, 21. грудня 1925.

Цілий день посвячено дискусії над питаннями для суддів присяжних. Оборонці зголосили цілий ряд нових питань. Поставленню всіх тих питань спротивився прокуратор. Трибунал по довгій нараді допускає частину питань, які пропонує оборона, і врешті устанено всі питання в числі до 38. Потім предсідник трибуналу Ангельский відложив розправу на слідуючий день, година 10 рано.

16. день розправи 22. грудня.

В годині 11 розпочав свою промову прокуратор Гіртлер, яка з перервами тягнулася до години 3. Прокуратор вимагає визнання усіх обвинувачених винними злочинів з § 58 і 59 (державна зрада), § 134 і 135 (морду) і § 190, 192, 194 (грабунку).

В годині 3 відложив провідник розправу до слідуючого дня.

17. день розправи 23. грудня.

Говорять оборонці: перший промовляв оборонець з уряду аплікант прокураторії д-р Дзерович, оборонець головного обвинуваченого Скрибайла. Говорив кілька мінут. По ньому говорили дальші оборонці д-р Мільбауер, д-р Павенцький і д-р Гурянський (з Коломиї), д-р Штіх, д-р Шварц, д-р Шевчук, д-р Гендлєр, д-р Марітчак і д-р Лев Ганкевич. В годині 1 вночі відложив провідник трибуналу Ангельский розправу на день 28. грудня година 9 рано. Прокуратор Гіртлер має в понеділок реплікувати, а тоді відповідали би йому ще оборонці. І розправа не скінчилася би тоді перед новим роком. Коли би прокуратор не реплікував, то в понеділок виголосив би резюме провідник трибуналу Ангельский, а потім відбулась би нарада присяжних суддів над 138 питаннями.

†

Сім'ї Лукасевич та Витязь повідомляють приятелів і знайомих, що 19. грудня 1925 р. після довгої та тяжкої недуги, згасла їх ясна зірка,

НАТАЛОЧКА ЛУКАСЕВИЧ.

Сумний обряд похоронів відбувся 22. грудня 1925 р. на православному цвинтарі на Волі у Варшаві. 1014

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру під дир. О. Мітневича.

Яворів, саля Народного Дому.

29. XII. Воскресения.
30. XII. Запорожець за Дунаєм.
31. XII. Ніч під Івана Купала.
1. I. Чорна Пантера і білий медвідь, (прощальна вистава). 4—?

Виділ Т-ва прихильників освіти у Відні взиває всіх нижче названих бувших студентів австрійських високих шкіл, щоби в якнайкоротшому часі звернули допомоги позички, побрані в часі своїх студій від т-ва Прихильників освіти. Це шлях упімнення вибирає т-во тому, що мимо кількоразових загальних упімнень в часописях, названі до цього часу не почувалися до сповнення свого морального обовязку: 1) Бажан Василь, 2) інж. Цебрівський Дмитро, 3) Цимбала Степан, 4) д-р Дацьків Теодор, 5) Дзвіняцький Павло, 6) інж. Форняльчик Дмитро, 7) інж. Гомик Осип, 8) Головатий Павло, 9) Глібчук Петро, 10) Галичин Дмитро, 11) д-р Гундич Олелян, 12) інж. Гайдукевич Михайло, 13) Яцковський Володимир, 14) Іванович Адріян, 15) Ярема Володимир, 16) інж. Яців Степан.

Відень, дня 22. грудня 1925.

За Виділ Т-ва Прихильників Освіти:
Д-р Дністрянський, голова. *М. Гуцуляк*, секретар.

Дрібні оголошення.

АДВОКАТ на провінції приймe негайно рутинованого концепієнта евент. з субституцією. *Зголошення слати:* Д-р Василь Баня, Тисьмениця. 1013 1—2

КИЛИМИ гуцульські і після ориг. взорів Пещанського поручає на догідні сплати фабрика килимів „Textyl" Рава р. Вистава взорів в фірмі Сівак, Львів Коперника 3. 1012 1—2

МІД патоку, власної пасіки, чистий, правдивий без домішки під гарантією в 5 кґ. бляшанках оплачено по ціні в золотих рівновартости 1'80 дол. по деннім курсі висилає Евген Білинський, Збараж. 998 3-8

КАЛЕНДАРИК „РУСАЛКА" на 1926 рік, гарно печатаний в 2-х красках вже продається. (Ціна 6 центів). Замовляти: А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 891 9-15

ТРЬОХ кандидатів інжінерії (хемік, будів. і машин.) нав'яжуть переписку з трьома інтелігентними панночками в віці від 17—23 літ в цілях виміни думок — в будучности можливе сопружя. Минувщина і матеріяльна сторінка — обоятні. Серіозні зголошення на адресу: Danzig — Lgf. Poste restante gegen Vorzeigen Hundert Mark Reichsbanknote G. 9296955. 987 2—2

ІНТЕЛ. ЖЕНЩИНА, середніх літ, знаюча добре всяке домашне господарство, з свідоцтвами, — глядає місця найрадше в місті. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Іра". 1003 2—2

ПОДОРОЖУЮЧИХ (Агентів) до продажі образівностей за високою провізією в кождій місцевости приймемо. Кавція або забезпечення вимагане. Першенство мають інваліди і властителі недвижимостей. Зголошення: Львів 1, Скритка 102. 1018 1—1

КАРТА УВІЛЬНЯЮЧА ВІД ПЕРЕСИЛАННЯ СВЯТОЧНИХ І НОВОРІЧНИХ ПОБАЖАНЬ 1926

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Д-р ІВАН ЯКИМЧУК

отворив адвокатську канцелярію

в ТЕРНОПОЛІ

в домі філії „Просвіти" при вул. Міцкевича ч. 11. 1017 1—3

Подяка.

Виділ „Української Захоронки" вискaзує отсим щиру подяку Вп. пп. д-ру Михайлови Рудницькому, Давидовичови, Ліді Туркевичівній, Деделкови, Щуровському, Пелевському, Стеткевичови і М. Монцібовичови за ласкаву співучасть в уладженню Миколаївського Вечера.

Рівнож щиро дякує Виділ Хвальному Товариству „Труд" і Вп. п. Монцібовичевій і Пачовській за безинтересовне шиття одягів для Захоронкових дітей, які дістали вони як дарунки від св. Миколая.

1—1 1016 Виділ.

Конкурс.

Кооператива „Народний Дім" в Чорткові пошукує самостійного завідателя торговлі корінними і споживчими товарами, евентуально управляючого директора. Кавція пожадана. Зголошення з долученням свідоцтв фахових студій, відбутої практики та службових свідоцтв петента з заподанням услівій належить слати на руки голови Надзірної Ради кооперативи д-ра Вол. Бекторовича адвоката в Чорткові найдальше до дня 15 січня 1926.

Надзірна Рада.

Кооператива трикотарських виробів ручних і машинових

„АЛЬФА"

при вул. Коральницькій ч. 8.

приймає всілякі замовлення і перерібки. Матеріял добірний. Виконання дуже старанне, ціни невисокі. 815 14—15

Казав мені мій інформатор:
Пора Вам вже дізнатись,
Одна є фірма: „Регулятор",
Де можна гарно вбратись.
Товар, який захочете —
І вибір пребогатий
Кишені не сполочете,
Бо там дають на рати.

РИНОК 43.

Артистична Переплетня Миколи Кривецького, Львів, Пекарська 12, має на складі нові Євангелія в шкіряній артистичній оправі, багато золочені по 330 зол. Приймає старі Євангелія до переплету в плюш з відзолоченням оков і берегів по 140 зол. Переплет старих Служебників в шкіру з золоченням берегів і верхних прикрас зол. 80. 972 4—5

Музичні Інструменти

для учнів і аматорських кружків під гарантією поручає красва фабрика

ФР. НЄВЧИК

Львів, Городецька 2 б). 871 9-10

Спеціяльні варстати направи возів

„Ford"

оригінальні складові части

Витолд Транда

Львів вул. Подлеского ч. 2 982 3—5

КАРТА УВІЛЬНЯЮЧА ВІД НАПОЇВ У ЧАСІ СВЯТОЧНИХ ПРИЙНЯТЬ 1926

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.